<u>החוג לאפידמיולוגיה ורפואה מונעת - ביה"ס לבריאות הציבור</u>

<u>פרקטיקום בריאות הציבור במסלול רפואה קהילתית</u>

<u>פרוייקט גמר בלשכת בריאות*</u>

<u>מרכז</u>: ד"ר ערן קופל, מרצה בכיר בחוג ורופא נפת פתח תקווה, מחוז מרכז של משרד הבריאות

<u>שירותי בריאות הציבור</u> הינו הגוף האחראי במשרד הבריאות לקידום בריאות האוכלוסייה ולשירותי רפואה מונעת. עיקרי התפקידים כוללים: קביעה ויישום של מדיניות בתחומי הרפואה המונעת האישית (חיסונים, בדיקות סקר, אורחות חיים), הגנה מסיכונים בריאותיים הקשורים בסביבה, וקידום חינוך בריאות האוכלוסייה.

<u>לשכות הבריאות</u> הפזורות בכל רחבי הארץ הינן <u>התשתית</u> של שירותי בריאות הציבור בישראל, ומטרתן ליישם את מדיניות בריאות הציבור בשטח מול האוכלוסייה בתחומים: אפידמיולוגיה (כגון חקירה אפידמיולוגית וטיפול בהתפרצויות של מחלות זיהומיות ברמה המקומית והארצית), בריאות הסביבה (כגון פיקוח תברואי על מסעדות, בריכות שחיה, חופי רחצה ומוסדות חינוך), הפיקוח על המזון (המיובא מחו"ל או המיוצר בארץ), האם והילד, כולל הפעלת השירות המונע לנשים הרות, לתינוקות, פעוטות וילדים, והפיקוח על שירותים אלה, תוכניות קידום בריאות, ועוד.

במסגרת החוג לאפידמיולוגיה ורפואה מונעת של ביה"ס לבריאות הציבור בפקולטה לרפואה, אוניברסיטת ת"א, מוצעת תקופת פרקטיקום בלשכת בריאות לסטודנטים לתואר השני בבריאות הציבור הלומדים במסגרת <u>מסלול הרפואה הקהילתית</u>. הפרקטיקום יתקיים בלשכת הבריאות פתח תקווה ויתמקד בנושאי אפידמיולוגיה יישומית בשדה (Field Epidemiology).

הפרקטיקום מיועד לסטודנטים <u>בשנה השניה</u> לתואר השני בבריאות הציבור במסלול הרפואה הקהילתית. <u>תקופת הפרקטיקום הינה שבועיים (10 ימי עבודה) בכל מחזור</u>, בשני מחזורים לשנה: מחזור אחד במהלך החופשה בין סמסטר א' לסמסטר ב', ומחזור שני במהלך חופשת הקיץ.

בכל מחזור ישנם 3 מקומות עבור הסטודנטים המעוניינים בפרקטיקום.

במסגרת הפרקטיקום, הסטודנטים יעברו הדרכות מעשיות, כולל יום אוריינטציה במחלקות לשכת הבריאות, והתנסויות יומיות בשטח ע"י אנשי מקצוע מתחומי העיסוק המגוונים של לשכת הבריאות. הסטודנטים יתנסו בחקירות אפידמיולוגיות אמיתיות (בזמן אמת או בדיעבד), בהיבט התיאורי והאנליטי כאחד, ובהתאם למודל צוות החקירה האפידמיולוגית הרב-מקצועי של המרכזים האמריקאים לבקרת מחלות (CDC) הכולל רופאים, אחיות, חוקרי מעבדה, חוקרים אפידמיולוגיים, ובוגרי MPH – הוא כוח ה- Epidemic Intelligence Service (EIS).

במסגרת הפרקטיקום תילמדנה יכולות ניתוח אנליטיות שימושיות עבור חוקר השדה בשילוב תרגול מעשי של הכישורים הנלמדים, במסגרת פעילות לשכת הבריאות, וזאת באמצעות השתתפות מלאה, משלב היציאה לשדה (כאשר החקירה בזמן אמת) ועד לכתיבת הדו"ח המדעי המסכם על חלקו התיאורי והאנליטי, תוך שילוב כלל תחומי הידע הרלבנטיים במהלך החקירה, ותוצריה הסופיים.

<u>דוגמאות לתוצרים המקצועיים של תקופת הפרקטיקום הינם:</u>

א. סיכום תקופתי של היארעות מחלות זיהומיות שונות (כגון תחלואת מעיים, שעלת, ליסטריוזיס, מחלות מין) באוכלוסייה על בסיס הנתונים במאגרי לשכת הבריאות.

ב. סיכום תקופתי של חקירות התפרצויות תחלואה זיהומית (צברים) באוכלוסייה, כגון צברי תחלואה הנגרמים ע"י חיידק השיגלה, אבעבועות רוח, הרעלות מזון.

ג. סיכום תקופתי של בקרות במוסדות אשפוז גריאטריים בנפה.

ד. סיכום תקופתי של בקרות בתחום בריאות הסביבה, כגון במסעדות, בריכות שחיה, מטבחי מוסדות אשפוז.

לוח זמנים משוער לזמן הפרקטיקום, עם דוגמאות, מצורף בנספח.

בנוסף, בוגרי הפרקטיקום יוכלו להשתלב לפי העניין, תחת הנחייה רב-תחומית בלשכה, בפרויקטים מחקריים יישומיים בתחום התזונה וקידום הבריאות בשיתוף הצוות הרב-מקצועי בלשכת הבריאות (לדוג' אחיות בריאות הציבור, דיאטנית מומחית), כגון מיפוי והצעות לשיפור של תפריטי הזנה למוסדות שונים (בתי חינוך, קייטנות), תנאי הכנה ואחסון המזון במוסדות אלו (בריאות הסביבה), ודרכי אספקת המזון למוסדות אלו (בטיחות מזון).

עוד תתאפשר השתלבות ארוכת-טווח, לבוגרי הפרקטיקום המעוניינים בכך, בתכנון, איסוף מידע, וביצוע סקרי אוכלוסייה במגוון תחומי הרפואה המונעת במסגרת לשכת הבריאות, כגון סקר חתך רוחבי, אשר בוצע בקרב מדגם אמהות שביקרו בטיפות חלב ביישובי המגזר הערבי בנפה, למדידת שיעורי ההנקה וההנקה הבלעדית, והגורמים הקשורים להן.

הנוכחות של הסטודנטים בתקופת הפרקטיקום בלשכת הבריאות וההשתתפות בפעילויות המקצועיות השונות הינה חובה.

בתום התקופה יגיש כל סטודנט דו"ח מדעי מסכם כתוב, בתלות בסוג הפעילות לה היה שותף במהלך התקופה.

<u>הדו"ח המסכם יזכה את הסטודנט בציון על פרוייקט גמר בהתאם לדרישות ביה"ס לבריאות הציבור.</u>

* מסלול פרוייקט הגמר בלשכת הבריאות <u>אינו</u> מיועד לרופאים מתמחים בבריאות הציבור, אשר מקום עבודתם העיקרי הוא לשכת בריאות.

<u>נספח – לוח זמנים משוער של תקופת פרקטיקום בלשכת הבריאות פתח תקווה (10 ימי עבודה)</u>

	יום 1	יום 2	יום 3	יום 4	יום 5	יום 6	יום 7	יום 8	יום 9	יום 10
סדר היום	**הכרות עם לשכת הבריאות ותחומי פעילותה**	**חלוקת נושאים לפרוייקט בלשכת הבריאות, הכרת הצוות המקצועי והחומר במחלקה הרלבנטית**	**פעילות משותפת של הסטודנט עם הצוות המקצועי של לשכת הבריאות, בתלות בנושא שנבחר**						**הנחיה קבוצתית ופרטנית עם רופא הנפה בנושאי הפרוייקטים**	**הצגת ממצאים ראשונית של הפרוייקט, סיכום הפרקטיקום עם רופא הנפה, וקביעת הלו"ז לכתיבת והגשת דו"ח הפרוייקט**
<u>דוגמה מס' 1</u> ***סיכום חקירות צברי חיידק השיגלה לשנה האחרונה בנפה***	**א.** יום אוריינטציה והרצאות בלשכה **ב.** סיור בתחנת טיפת חלב סמוכה	**א.** הכרת צוות המחלקה לאפידמיולוגיה **ב.** הכרת וריכוז חומרי החקירות האפידמיולוגיות של צברי השיגלוזיס בנפה בשנה האחרונה	**<u>יום 3</u>-** השתתפות פעילה בביצוע החקירות האפידמיולוגיות הנוכחיות של מחלות מעיים בנפה. **<u>ימים 4 עד 7</u>-** סיכום נתוני חקירות צברי תחלואת השיגלוזיס לשנה האחרונה בנפה. **<u>יום 8</u>-** השתתפות פעילה בביצוע בקרה אפידמיולוגית במוסד חינוכי בו אירע צבר תחלואת מעיים.						"	"
<u>דוגמה מס' 2</u> ***סיכום בקרות בריאות הסביבה בתחום עסקי המזון לשנה האחרונה בנפה***	"	**א.** הכרת צוות מחלקת בריאות הסביבה **ב.** השתלמות בהיקף ותוכן הפעילות הפיקוחית בתחום עסקי המזון בנפה **ג.** השתלמות בתקנות ובנהלים של תחום הפיקוח על עסקי מזון	**<u>יום 3</u>-** השתתפות פעילה בביצוע בקרות עם מפקחי בריאות הסביבה בבתי עסק בתחום המזון (מסעדה, אולם אירועים). **<u>ימים 4 עד 7</u>-** סיכום נתוני בקרות בריאות הסביבה בתחום עסקי המזון לשנה האחרונה בנפה. **<u>יום 8</u>-** השתתפות פעילה בביצוע בקרות עם מפקחי בריאות הסביבה בבתי עסק בתחום המזון (מסעדה, אולם אירועים).						"	"